

MUUNTOHUUMEEET

KOULUTUS- JA TIETOPAKETTI POLIISIMIEHELLE

JOONAS KURRONEN 2017
POLIISIAMMATTIKORKEAKOULU

ALUKSI

Tämän koulutus- ja tietopakettin tarkoituksena on lisätä tietoa ja ymmärrystä uusista psykoaktiivisista aineista eli **muuntohuumeista** ja kertoa niihin liittyvistä käytännön asioista ja ohjeista. Koulutus ja -tietopaketti on suunniteltu erityisesti poliisityötä tekeville henkilöille.

SISÄLTÖ

- Muuntohuumeiden esittelyä
- Muuntohuumemarkkinat
- Muuntohuumeen käsittely ja tunnistaminen
- Lakimuutokset
- Sovellettavat rikosnimikkeet
- Ongelmakohtia
- Huomioon otettavia seikkoja
- Oikeuskäytäntö

MUUNTOHUUMEIDEN ESITTELYÄ I

- Synteettisiä tai luonnossa esiintyviä psykoaktiivisia aineita, joita ei säädellä kansainvälisen lainsäädännön nojalla
- Tarkoituksena jäljitellä kiellettyjen huumeiden vaikutuksia muokkaamalla huumausaineen kemiallista rakennetta **TAI** kyseessä lääketeollisuuden käytössä ollut tutkimuskemikaali, jolla päihdyttävä vaikutus
- Käytettyjä nimityksiä mm. tutkimuskemikaali eli tutkari, aakkoset, designer-huume, laboratorioreagenssi, kylpysuola, muotihuume, jehova...
- Valmistetaan yleensä Kiinassa tai Intiassa → tuonti Eurooppaan, jossa ne prosessoidaan, pakataan ja myydään

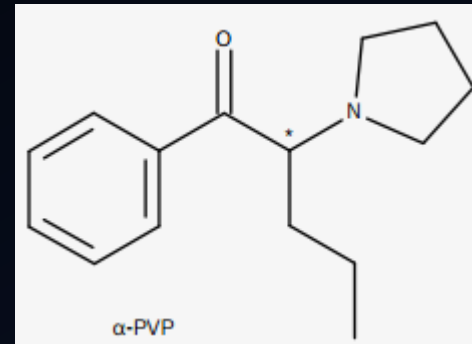
MUUNTOHUUMEIDEN ESITTELYÄ II

- **Luokittelu:** huumausaine, kuluttajamarkkinoilta kielletty aine (KKP) tai luokittelematon aine
- Muuntohuumeet yleensä fenetyyliamiinin eli **amfetamiinin**, **tryptamiinin** tai **piperatsiinin** johdannaisia
- **Ryhmäluokittelu:** synteettiset katinonit, synteettiset kannabinoidit, fenetyyliamiinit, opioidit, tryptamiinit, aryylialkyyliamiinit, bentsodiatsepiinit, piperatsiinit, muut
- Halpa ostohinta ulkomailta, kallis myyntihinta katukaupassa

MUUNTOHUUMEIDEN ESITTELYÄ III

SYNTEETTISET KATINONIT

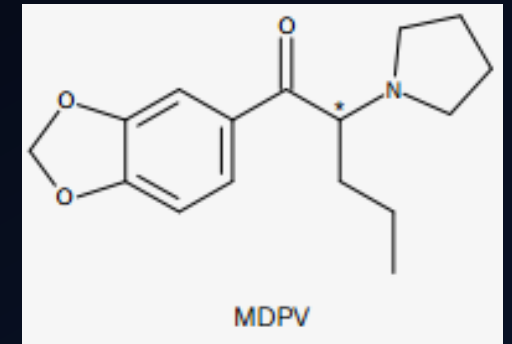
- Esim. Alfa-PvP, MDPV, mefedroni (em. luokiteltu huumaussaineiksi)
- Sukua khat-huumeen vaikuttaville aineille
- Keskushermostoa stimuloiva vaikutus (vrt. amfetamiini)
- Yleensä jauhetta tai raemaista jauhetta

Alfa-PvP:n kemiallinen rakenne
(kuva: EMCDDA)

Alfa-PvP:tä kristallimaisena jauheena (kuva: Erowid)

MDPV:n kemiallinen rakenne
(kuva: EMCDDA)

Kellertävää MDPV-jauhetta (kuva: Erowid)

MUUNTOHUUMEIDEN ESITTELYÄ IV

SYNTEETTISET KATINONIT

- Alfa-PvP:n ja MDPV:n käyttöannokset pieniä, n. 5 – 50 mg
→ suuri yliannostusriski
- 1 kg:n erästä jopa 200 000 käyttöannosta
- Käyttö suun kautta, polttamalla, nuuskaamalla, suonensisäisesti
- Vaikutusaika 2 – 7 h käyttötavasta riippuen
- Ostohinta 150 000 – 200 000 € / kg, 150 € / g

MUUNTOHUUMEIDEN ESITTELYÄ V SYNTEETTISET KATINONIT

a-PVP(crystal)

★★★★★ 4.85 out of 5. (13) reviews

96.9% of buyers enjoyed this product!

Price: \$19.80

- 0 Units in Stock

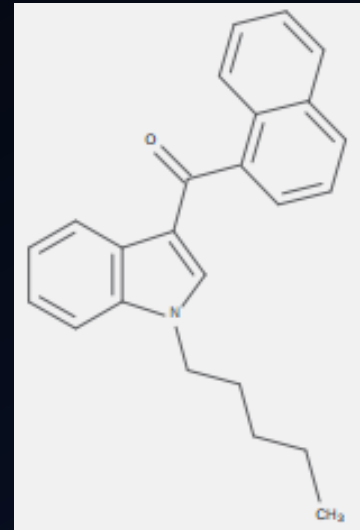
Sold out

CCCCN1CCCC1C(=O)c2ccccc2

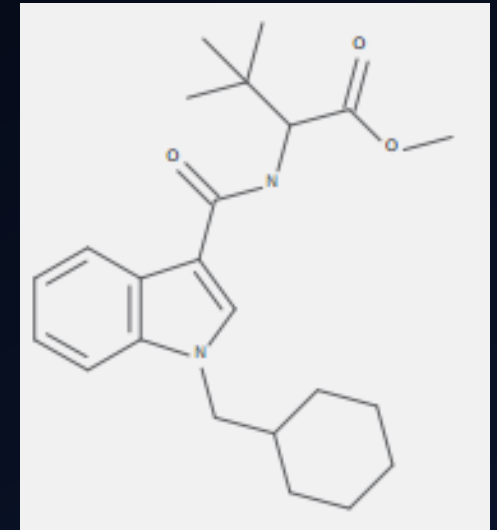
MUUNTOHUUMEIDEN ESITTELYÄ VI

SYNTEETTISET KANNABINOIDIT

- Esim. JWH-018, JWH-073, AB-CHMINACA, MDMB-CHMICA
- Jäljittelee THC:n vaikutusta
- Keskushermostoa lamaava vaikutus
- Puhdasta jauhetta tai kasvirouhesekoitusten seassa
- Markkinoilla satoja erilaisia synteettisiä kannabinoideja

JWH-018:n kemiallinen rakenne
(kuva: EMCDDA)

MDMB-CHMICA:n kemiallinen rakenne
(kuva: EMCDDA)

MUUNTOHUUMEIDEN ESITTELYÄ VII

SYNTEETTISET KANNABINOIDIT

- 2008 ensimmäinen havainto
- Myydään internetissä mm. "Spice"-kasvirouhesekoituksina, ei mainintaa synteettisistä kannabinoideista
- Vaikuttavat kannabiksen tavoin mutta merkittävästi voimakkaammin → korkea myrkytysriski
- Käyttö polttamalla
- Vaikutus 2 – 4 tuntia
- Ostohinta 26 – 30 € / 3 g (n. 8 savuketta)

Kasvirouhesekoitus, joka sisältää synteettisiä kannabinoidireseptoriagonisteja (kuva: EMCDDA)

MUUNTOHUUMEIDEN ESITTELYÄ VIII

SYNTEETTISET KANNABINOIDIT

ERILAISIA SYNTEETTISIÄ KANNABINOIDEJA
SISÄLTÄVIÄ MYYNTIPAKKAUKSIA

Kuvat: Internet

HUOM! Markkinoidaan
netissä myös "laillisina
huumeina"

MUUNTOHUUMEMARKKINAT I

- 5 markkinaryhmää: "lailliset huumeet", tutkimuskemikaalit, ravintolisät, design-huumeet ja lääkkeet
- **"LAILLISET HUUMEET"**: kirkkaat ja houkuttelevat myyntipakkaukset (esim. Spice), kohderyhmänä emotionaalisia vaikutuksia hakevat henkilöt, myyntipaikka internet
- **TUTKIMUSKEMIKAALIT**: tieteellisiä tutkimuksia varten, kohderyhmänä "psykonautit", jotka tutkivat psykoaktiivisten aineiden vaikutuksia, myyntipaikka internet

MUUNTOHUUMEMARKKINAT II

- **RAVINTOLISÄT:** myydään ruokana tai ravintolisinä (sis. muuntohuumeita), kohderyhmänä mielen ja vartalon ehostajat, myyntipaikka internet
- **DESIGN-HUUMEET:** myydään esim. MDMA:na eli ekstaasina ja heroiinina, valmistettu luvattomissa laboratorioissa (järj. rikollisuus), huumeiilerit myy laittomilla markkinoilla
- **LÄÄKKEET:** Saatu potilailta tai tuotu laittomasti Eurooppaan, huumeiilerit myy laittomilla markkinoilla

HUOM! 2013 EMCDDA tunnisti 651 muuntohuumeita myyvää nettikauppaa

MUUNTOHUUMEEN TUNNISTAMINEN JA KÄSITTELY I

- Osa muuntohuumeista saattaa reagoida käytössä olevien testerien (IMMUNOLOGISET TESTERIT, DRUGLAB, DRUGWIPE, CANNABISPRAY) kanssa
- Tiedossa ei ole väärän positiivisen tuloksen antavia yhdisteitä
- Vain hyvin pieni prosentti muuntohuumeista testattu (testatut aineet kaikki synteettisiä kannabinoideja)
- 2016 RTL:ssä testattiin 24 eri synteettistä kannabinoidiyhdistettä: yksikään testattu yhdiste EI antanut positiivista tulosta

HUOM! Esim. synteettisiä kannabinoideja on satoja erilaisia, jokin yhdiste saattaa antaa positiivisen tuloksen (RTL.)

MUUNTOHUUMEEN TUNNISTAMINEN JA KÄSITTELY II

- Jos henkilö kertoo käyttäneensä jotain muuntohuumetta ja testeri antaa positiivisen tuloksen → hyvin mahdollista (RTL)

PIKATESTERIEN TULKINTA

Kuva: RTL

DRUGLAB

Vasemmalla **negatiivinen** tulos. Testi-ikkunassa on **kaksi viivaa**. Testiviiva (T, alempana) on kontrolliviivaa (C, ylempänä) huomattavasti vaaleampi nimenomaan amfetamiinitestissä.

Oikealla amfetamiininäytteellä saatu selkeä **positiivinen** tulos. Testi-ikkunassa on selvästi vain **yksi viiva** (RTL)

Kuvat: RTL

CANNABISPRAY

Vasemmalla testattu kannabiskasvin kukintoa. Oikealla testattu "kannabisvoi".

Molemmille saadaan **voimakkaan punainen/oranssiin vivahtava väri** (RTL)

MUUNTOHUUMEEN TUNNISTAMINEN JA KÄSITTELY III

- Tuntemattomille aineille **EI SAA ALTISTUA!**
 - Haistelu, maistelu tai ylimääräinen käsittely on kielletty
- Esim. muuntofentanyylit ovat erittäin vaarallisia. Käyttöannos voi olla mikrogramman tasolla (0,000002 g) → pienikin murunen voi olla liikaa
- Jos jauheita on pakko käsitellä, niin se olisi hyvä tehdä vetokaapissa
- Pikatesterin tuloksesta huolimatta **AINA** RTL:ään tutkittavaksi (RTL.)

LAKIMUUTOKSET I

- **HE 327/2014 vp** – Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huumausainelain ja rikoslain muuttamisesta → uudet säännökset voimaan 20.12.2014
- **VNa (1130/2014)** kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista → voimaan 20.12.2014
- **VNa (62/2015)** kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista annetun VNa:n liitteen muuttamisesta → voimaan 2.2.2015

LAKIMUUTOKSET II (RUUTH 2015)

- Huumausainelain soveltamisalaa laajennettu koskemaan myös KKP-aineita
 - 3 § 3 mom. määritelmä
 - 3 a § arvioinnin tekijät
 - 5 § 2 mom. yleiskielto
 - 23 b § luvanvarainen toiminta
- KKP-aineet eivät ole huumausaineita

LAKIMUUTOKSET III (RUUTH 2015)

- **Uusi rikosnimike: Kuluttajamarkkinoilta kielletyn psykoaktiivisen aineen kiellon rikkominen**

RL 44 luku 5 a §

- "Joka huumausainelain vastaisesti tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta valmistaa, tuo maahan, varastoi, pitää myynnissä tai luovuttaa KKP-ainetta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, ... sakkoon tai vankeuteen enintään 1 vuodeksi."
- Törkeä huolimattomuus riittää
- Käyttö ei rangaistavaa

LAKIMUUTOKSET IV (RUUTH 2015)

- Lääkeluettelon liitteessä 1A mainittujen aineiden luokittelu KKP-aineiksi
 - Osa aineista siirretty liitteeseen 1, muutama liitteeseen 2
 - Osa aineista tarkkailussa → eivät ole millään listalla
- Jos aine ei ole millään listalla → ei rikosta, vaikka kyse olisi kuinka vaarallisesta aineesta tahansa
- Sama aine voi esiintyä useammalla listalla, esim. kun aine on ensin ollut KKP-aine ja myöhemmin luokiteltu huumausaineeksi

SOVELLETTAVAT RIKOSNIMIKKEET I (RUUTH 2015)

- Ainakin 8 eri soveltuvaan rikosnimikettään
- Olennaista on
 - aineen saantotapa ja –hetki
 - RE:n tahallisuus
 - hallussapidon osalta myös sen tarkoitus

SOVELLETTAVAT RIKOSNIMIKKEET II (RUUTH 2015)

1 HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS

- soveltuu vähäisten määrien hallussapitoon ja hankkimisen yritykseen, **JOS** RE:n mielestä hallussa on huumausainetta tai ainakin yritti hankkia sellaista
- Olennaista se, mihin tahallisuus ulottuu
- Esim. hlö kuvitteli ostavansa 3 g hasista omaan käyttöön, myöhemmin ilmeni, että kyse KKP-aineesta = tahallisuus kattaa 3 g hasiksen hankkimisen yrityksen eli kyseessä **huumausaineen käyttörikos**

SOVELLETTAVAT RIKOSNIMIKKEET III (RUUTH 2015)

2 HUUMAUSAINERIKOS

- RL 50:1 mukainen tekotapa, aineen määrä ei vähäinen eikä suuri ja tahallisuus kattaa huumausaineen
- Esim. hlö tilasi internetistä huumausainetta ja sai KKP-ainetta → huumausaineen maahantuonnin yritys
- Esim. hlö myi amfetamiiniksi luulemaansa ainetta eteenpäin, aine tutkittiin myöhemmin ja ilmeni, että se oli KKP-ainetta tai ei luokiteltua ainetta → tahallisuus kattaa amfetamiinin myynnin yrityksen

SOVELLETTAVAT RIKOSNIMIKKEET IV (RUUTH 2015)

3 TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS

- RL 50:1 mukainen tekotapa, ainetta suuri määrä ja tahallisuus kattaa huumausaineen
- Esim. hlö sopi kaupat 3 kg hasiksesta, aine näytti ja tuoksui hasikselta, luovutuksen jälkeen ilmeni, että kyse KKP-aineesta → 3 kg hasiksen hankkimisen yritys

SOVELLETTAVAT RIKOSNIMIKKEET V (RUUTH 2015)

4 SALAKULJETUS

- Hlö on itse tuonut aineen maahan (postitse) → saantotapa kysyttävä
- Tekopäivä on maahantuontihetki, ei hallussapitohetki
- Kotietsinnällä huomioitavaa:
 - Ulkomailta saapuneet postilähetykset
 - Pakkausmateriaalit
- Pankkitiedustelut ja rahansiirtoyhtiöt
 - Maksuvälineenä yleensä bitcoinit tai WU-rahansiirto
 - Tiliotteissa näkyy esim. Prasos Oy tai Bittiraha.fi

SOVELLETTAVAT RIKOSNIMIKKEET VI (RUUTH 2015)

5 LIEVÄ SALAKULJETUS

- Maahantuonti kuten salakuljetuksessa
- Kohteena vähäinen määrä ainetta
- TULLIN ohje:
 - Amfetamiiniin rinnastettavat max 25 käyttöannosta (-25 ps)
 - Kannabikseen rinnastettavat max 40 käyttöannosta (-25 ps)

SOVELLETTAVAT RIKOSNIMIKKEET VII (RUUTH 2015)

6 LAITON TUONTITAVARAAN RYHTYMINEN

- Kyse salakuljetettuun KKP-aineeseen ryhtymisestä
- ONGELMA: aineen on täytynyt maahantuontihetkellä olla luokiteltu kielletyksi
 - Lähtökohtana voidaan pitää, että aine on tuotu maahan luokittelun jälkeen ja Suomessa ei valmisteta näitä aineita
 - Lista ei reaaliaikainen, rajatapauksia voi tulla
 - Saantohetki = tekopäivä

SOVELLETTAVAT RIKOSNIMIKKEET VIII (RUUTH 2015)

7 LIEVÄ LAITON TUONTITAVARAAN RYHTYMINEN

- Kuten laitton tuontitavaraan ryhtyminen mutta kyse vähäisestä määrästä ainetta
- Esim. hlö on hankkinut / ottanut huostaansa / muulla tavoin ryhtynyt omaisuuteen, johon nähden sitä maahantuotaessa on tehty salakuljetusrikos + tarkempi kuvaus + aineen laatu ja määrä + kokonaisuutena arvostellen vähäinen
- Tekoaika = saantohetki

SOVELLETTAVAT RIKOSNIMIKKEET IX (RUUTH 2015)

8 KKP-AINEEN KIELLON RIKKOMINEN

- Valmistaminen
- Maahantuonti, varastointi, myynnissä pitäminen ja luovuttaminen
 - Pääsääntöisesti RL 46:6 nähden toissijaisia, jos aine on salakuljetettu maahan
 - Varastointi edellyttää jo suurempaa määrää, pelkkä hallussapito ei riitä
 - Myynnissä pitäminen edellyttää näyttöä myyntitarkoituksesta
- Aina silloin, kun kyse vain törkeästä huolimattomuudesta

ONGELMAKOHTIA I

- Euroopassa tavataan / tunnistetaan n. 100 uutta ainetta (aineet, jotka nähdään ensimmäistä kertaa) vuodessa → valtavasti variaatioita (RTL)
- Muuntohuumeet ovat yleensä vieraita kaikille osapuolille, myös tuomioistuimille
- Pikatesterit antavat neg. tuloksia → oltava tarkkana henkilöön kohdistuvien pakkokeinojen kanssa
- Rikосnimikkeen valinta
 - jos juttu vähänkään epäselvä, niin ETL-ilmoitus syyttäjälle
- Esirikoksen selvittämisen hankaluus (RUUTH 2015.)

ONGELMAKOHTIA II (RUUTH 2015)

RATTIJUOPUMUKSET

- KKP-aineiden käyttö ei ole rikos → ei käyttörikosta eikä huumerattia
- Voidaan soveltaa RL 23:3.3, edellytyksenä ajokyvyn huonontuminen
 - Ajon havainneen todistajan kuulustelu
 - Päihdetutkimuslomake ei usein riitä
- Huomio GBL:n kanssa
 - Muuttuu elimistössä GHB:ksi, joka on erittäin vaarallinen huumausaine
 - Jos RE väittää nauttineena GBL:ää, lähtökohtaisesti uskottavaa
 - Kyseessä ei välttämättä huumeratti, vaikka GHB-pos. tulos

HUOMIOON OTETTAVIA SEIKKOJA I (RUUTH 2015)

- Kentällä kysyttävä
 - RE:n näkemys aineen laadusta eli mitä RE itse mielsi aineen olevan!
 - Saantotapa ja –hetki
 - Hallussapidon tarkoitus
- SAV vai tutkinta?
 - Jos RE:n mielestä huumausainetta ja vähäinen määrä → **SAV** (RL 50:2a)
 - Jos RE:n mielestä KKP-ainetta ja vähäinen määrä → **SAV** (RL 46:6a)
 - Kaikki muut tapaukset → tutkinta (esim. RE:n mielestä täysin sallittua ainetta)
- Jos annetaan SAV, aine syytä säilyttää vastustamisajan yli

HUOMIOON OTETTAVIA SEIKKOJA II (RUUTH 2015)

KOTIETSINNÄLLÄ

- Ulkomailta tulleet kirjekuoret, lähetyspakkaukset ym.
- Foliopussit, muovipussit, joissa aineita tai jäämiä
- Myyntipakkaukset, velkalistat ym.
- Löytöpaikan tarkka dokumentointi
- Jos ainetta isompi määrä, tietokoneen takavarikointi ja tutkiminen tulee kyseeseen
 - Nettitilaukset
 - Tiedonhankinta –jäljet
 - TOR-selain

HUOMIOON OTETTAVIA SEIKKOJA II (RUUTH 2015)

TUTKINNASSA

- Milloin, miten ja mistä aine on hankittu?
- RE:n tietoisuus aineen alkuperästä?
- RE:n käsitys aineen laadusta?
- Oma käyttö – aineen määrä ja käyttötapa?
- Mikä oli aineen alkuperäinen määrä?
- Onko ainetta jatkettu?
- Onko ainetta levitetty? Jos on, niin siitä saatu hyöty?
- RTL:n lausunto tarpeen

OIKEUSKÄYTÄNTÖ (RUUTH 2015)

- Vankeuden raja mennyt 100 käyttöannoksessa
 - Tulee yleensä jo muutamasta grammasta ainetta
 - Esim. 1 litrasta GBL:ää saadaan n. 1000 annosta = 30 pv
- Syyttäjien laskentamalli:
 - Käyttöannosten määrä vrt. mikä määrä vastaavaa huumausainetta ja seuraamus rangaistusasteikkojen mukaisessa suhteessa
 - Esim. 50 g KKP-ainetta, annos 25 – 50 mg = 1000 – 2000 annosta, rinnastuu amfetamiiniin, vastaa 200 – 400 g amfetamiinia → seuraamuksena 11 kk – 1 v 8 kk vankeutta